

زبان‌شناسی فرانسه

گیتی دیهیم. تهران: نشر مرکز دانشگاهی، ۱۳۸۹. چاپ سوم، ۱۶۱ صفحه.

۱- بررسی شکلی اثر

- حروف‌نگاری، صحافی، طرح جلد کتاب خوب است، اما از نظر صحافی، کتاب مشکل دارد.
- به نظر می‌رسد قواعد عمومی ویرایش و نگارش در این کتاب تا حد زیادی رعایت شده است و زبان متن بسیار ساده و قابل فهم برای دانشجویان سال‌های سوم، چهارم کارشناسی یا سال اول کارشناسی‌ارشد رشته زبان فرانسه است.

۲- بررسی محتوای اثر

- در بخش اول کتاب در واقع تاریخچه‌ای از زبان فرانسه و تحولات آن ارائه شده است که به نظر می‌رسد هر چند دانستن آنها به عنوان اطلاعات عمومی مفید است، اگر به جای این بخش، نویسنده محترم که دانش و اطلاعات کافی را در این زمینه دارند، مطالب جدیدتری را مبتنی بر مکاتب مختلف زبان‌شناسی به کتاب بیفزایند، بی‌تردید ارزش کتاب بیشتر خواهد شد. در بخش دوم کتاب، مطالب خوبی درباره واج‌شناسی، صرف، نحو و معناشناسی ارائه شده؛ اما با توجه به اینکه از زمان نخستین چاپ کتاب در سال ۱۳۷۸ تا کنون، تغییر چندانی در محتوای کتاب داده نشده، بخشی از مطالب بسیار جدیدتر مرتبط با گفته‌پرداز، نشانه، معناشناسی و کاربردشناسی زبان در آن نادیده گرفته شده است.
- نظم منطقی و انسجام بین مطالب و محتوای کتاب رعایت شده است.
- منابع به کار رفته در کتاب هر چند در زمان نخستین چاپ آن از آثار برجسته

زبان‌شناسی بوده است و هنوز هم برخی از آنها به‌عنوان مرجع معتبرند، اما به‌نظر می‌رسد پس از سال ۱۹۹۶ از منابع بسیار دیگری که در این زمینه به چاپ رسیده، هیچ استفاده‌ای نشده است و در این باره کتاب نیاز به بازنگری دارد.

- در این کتاب هرچند بخش اعظم کتاب برگرفته از آثار زبان‌شناسی فرانسه است، جز در پایین صفحه ۴۸ کتاب، هیچ ارجاعی دیده نمی‌شود و بقیه پانویس‌ها در حد توضیحات نویسنده است و این نکته متأسفانه نقطه ضعف کتاب به‌شمار می‌آید.
- نویسنده محترم در ارجاعات درون‌متنی از افراد نام برده‌اند، اما سال نشر و شماره صفحه مرجع نیامده است و اطلاعات کتاب‌شناسی فقط در بخش منابع آمده است.
- با توجه به اینکه هدف کتاب، ارائه اطلاعات درباره مبانی زبان‌شناسی فرانسه بوده است، مطالب کتاب از کتاب‌های دیگر گردآوری شده است. بنابراین در این اثر، نقد و تحلیل نظرات دیگران دیده نشده است. تحلیل‌های کتاب همه در جهت ساده‌تر کردن فهم مطالبی است که در آثار دیگران که به زبان فرانسه در کشور فرانسه به چاپ رسیده است، برای مخاطب ایرانی یعنی دانشجویان رشته فرانسه به‌ویژه در مقطع کارشناسی و کارشناسی‌ارشد به رشته تحریر درآمده است و نشانی از سوگیری و جانب‌داری در آن دیده نمی‌شود. البته همان‌گونه که پیش از این ذکر شد، در این کتاب به همه مکاتب زبان‌شناسی و رویکردهای آن توجه نشده است.
- با توجه به اینکه در زمان انتشار این کتاب در ایران هیچ اثر دیگری در این زمینه وجود نداشت که به‌طور ساده و منسجم، مفاهیم غامض و پیچیده زبان‌شناسی را در اختیار دانشجویان قرار دهد، این کتاب تلاش مهمی در این زمینه به‌شمار می‌آید و امروز هم اگر مطالب آن کامل‌تر شود، بی‌شک می‌تواند برای دانشجویان زبان فرانسه مفید باشد.
- محتوای اثر، مبانی زبان‌شناسی فرانسه است (اعم از تاریخچه تا بررسی مفاهیم بنیادی این رشته در شاخه‌های گوناگون زبان‌شناسی) و از این لحاظ با عنوان و فهرست مطابقت دارد. این کتاب برای آشنایی دانشجویان مقطع کارشناسی رشته زبان فرانسه مفید است. البته برای این مورد نیز باید مطالب تکمیلی به آن اضافه

شود. افزودن مباحث مربوط به رابطه زبان‌شناسی و ادبیات برای دانشجویان رشته ادبیات، مطالب مرتبط با رابطه زبان‌شناسی و آموزش زبان برای دانشجویان آموزش زبان، همچنین موضوعات مربوط به زبان‌شناسی و ترجمه برای دانشجویان گرایش مترجمی مفید است.

- کتاب در پایان هر فصل، تمرین‌های زیادی برای دانشجویان تدارک دیده است که برای بررسی و حصول اطمینان از درک درست مطالب هر درس بسیار لازم و مفید است و از این جهت کفایت لازم را دارد. تعداد تصاویر و نمودارها زیاد نیست، ولی با توجه به نوع مطالب به بیشتر از این تعداد هم نیازی نیست.
- با توجه به میزان زیاد مفاهیم علمی و اصطلاحات تخصصی زبان‌شناسی، این کتاب به زبان ساده و قابل فهمی، مطالب و مفاهیم مربوطه را باز کرده است و از این جهت خوب است، اما به هر حال با توجه به نوع درس و نیز سطح زبان فرانسه دانشجویان دوره کارشناسی که بیشتر در دانشگاه شروع به یادگیری زبان فرانسه می‌کنند و در سال‌های بالاتر به یادگیری درباره زبان فرانسه می‌پردازند، بی‌تردید استاد در تفهیم مطالب کتاب و اطمینان از درک درست آنها، نقش عمده‌ای دارد.
- این کتاب برای آشناساختن دانشجویان با رشته زبان‌شناسی (مطالعه علمی زبان) شهرت دارد. از این رو می‌کوشد به شیوه علمی و با ارجاع به شاخه‌های این رشته سازوکار قوه نطق به‌طور کلی و به‌ویژه زبان فرانسه را در نظام زبان‌ها توصیف کند.